

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки та планування бізнесу

«Допущено до захисту»

Завідувач кафедри

_____ М. Д. Балджи

“ ” _____ 2016 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 8.03050401 «Економіка підприємства (за видами економічної діяльності)» за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка, планування та управління бізнесом»

на тему:

**«Планування розвитку транспортних підприємств міста (на прикладі
КП «Одесміськеелектротранс»)»**

Виконавець

студентка факультету економіки
та управління підприємництвом
Стратійчук Ю. Ю.

/підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент
Сментина Н. В.

/підпис/

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ МІСТА	5
1.1. Транспортні підприємства міста: роль та місце у міському господарстві, їх різновиди.....	5
1.2. Особливості державного регулювання роботи міського електротранспорту.....	12
1.3. Планування роботи підприємств міського електротранспорту.....	19
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КП «ОДЕСМІСЬКЕЛЕКТРОТРАНС»	26
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	26
2.2. Аналіз виробничо-господарської діяльності КП «Одесміськелектротранс».....	30
2.3. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства.....	35
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНАЛЬНО- ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КП «ОДЕСМІСЬКЕЛЕКТРОТРАНС»	48
3.1. Шляхи підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.....	48
3.2. Економічне обґрунтування впровадження системи безготівкової оплати проїзду в міському електротранспорті «Електронний квиток».....	58
3.3. Прогнозні показники комунально-господарської діяльності КП «Одесміськелектротранс».....	66
ВИСНОВКИ	72
Список використаних джерел	75
Додатки	84

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи. Успішне функціонування і подальший сталий розвиток транспортних підприємств міста, а саме підприємств громадського електротранспорту передбачає створення ефективної, екологічно чистої та безпечної системи міського пасажирського транспорту. Проте, з перебудовою господарського механізму та з переходом до ринкового формату відносин в Україні підприємства електротранспорту опинились у глибокій системній кризі, яка з плином часу лише поглиблюється, і створення ефективної системи міського пасажирського транспорту стало найбільш актуальним. Тому, виникає необхідність у дослідженні основних аспектів планування розвитку підприємств міського електротранспорту, вивчені шляхів підвищення ефективності їх господарської діяльності, базуючись на успішному досвіді зарубіжних підприємств.

Проблему планування розвитку транспортних підприємств міста досліджували зарубіжні науковці А. О. Салліван, В. Вучік, В.-Х. Арндт, Е. А. Сафронов та вітчизняні - Д. О. Власенко, В. В. Величко, О. І. Амоша, О. В. Димченко, О. С. Філіппова, Д. А. Синиця, Л. Г. Чеканова, В. Я. Швець, В. А. Грабельніков, О. Л. Дивінець, Ю. С. Бараш, О. Ю. Палант, Н. І. Ільчук, О. І. Славута, М. Д. Балджи, Н. В. Сментина, В. О. Улибіна та багато інших [1-20]. Водночас у сучасних вітчизняних дослідженнях недостатньо комплексно висвітлені основні засади планування розвитку електротранспортних підприємств, обґрунтовані дієві та ефективні напрямки їх реформування.

Мета дипломної роботи полягає у дослідженні теоретичних та прикладних аспектів планування розвитку транспортних підприємств міста, у визначенні шляхів підвищення ефективності їх господарської діяльності.

Відповідно до мети поставлено наступні *завдання*.

1. Визначити роль та місце транспортних підприємств міста у міському господарстві, розглянути їх різновиди.

2. Дослідити особливості державного регулювання роботи міського електротранспорту.

3. З'ясувати основні засади планування роботи підприємств міського електротранспорту.
4. Надати загальну характеристику підприємства, що досліджується.
5. Проаналізувати виробничо-господарську діяльність підприємства за останні три роки.
6. Оцінити ліквідність та платоспроможність підприємства.
7. Сформулювати шляхи підвищення ефективності господарської діяльності підприємства.
8. Економічно обґрунтувати заходи з впровадження системи безготівкової оплати проїзду «Електронний квиток» в міському електротранспорті.
9. Розрахувати прогностичні показники комунально-господарської діяльності підприємства.

Об'єктом дослідження є комунально-господарська діяльність комунального підприємства «Одесміськелектротранс».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних та прикладних аспектів планування розвитку транспортних підприємств.

Методи дослідження. У дипломній роботі використані наступні методи дослідження: методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, метод статистичної обробки даних. Для побудови діаграм була використана програма Excel пакету MS Office. Отримані результати дослідження можуть бути впроваджені на підприємствах транспорту, що мають споріднений напрям господарської діяльності.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною основою дослідження є наукові публікації та монографії вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України, звіти та аналітичні матеріали департаментів Одеської міської ради, дані звітності комунальних підприємств міського електротранспорту та ін.

Результати оцінки ліквідності та платоспроможності комунального підприємства, яке досліджується у роботі, опубліковані в «Науковому студентському віснику» факультету економіки та управління підприємництвом (№25, 2016 р.), у вигляді статті на тему «Оцінка ліквідності та платоспроможності КП «Одесміськелектротранс» за 2013-2015 роки».

ВИСНОВКИ

1. У сфері міських пасажирських перевезень можуть бути задіяні підприємства усіх форм власності. Основними учасниками виробничого процесу щодо перевезень пасажирів можуть бути: власники транспортних засобів, водії, замовник, перевізники. Замовником перевезень є міська рада в особі управління транспортного комплексу міста. Міський електричний транспорт, зокрема, є складовою частиною єдиної транспортної системи, призначений для перевезення громадян трамваями, тролейбусами, поїздами метрополітену на маршрутах відповідно до вимог життєзабезпечення населених пунктів. Підприємства міського електротранспорту у переважній більшості мають комунальну форму власності, яка й визначає специфіку фінансового забезпечення цих підприємств.

2. Основними суб'єктами управління у сфері транспортної діяльності, поряд з органами місцевого самоврядування, є органи державного управління, які наділені відповідними власними повноваженнями у сфері виконавчої та розпорядної діяльності. Державне управління діяльністю електротранспорту здійснюється, перш за все, шляхом проведення та реалізації економічної і соціальної політики, включаючи надання дотацій на пасажирські перевезення. Також державою визначається механізм формування тарифів на транспортні послуги міського електричного транспорту (трамвай, тролейбус), рівень відшкодування збитків безплатних перевезень пільгових категорій громадян, здійснюється нагляд за забезпеченням безпеки руху транспортних засобів.

3. Планування роботи підприємств міського електротранспорту визначається, зокрема, виробничою програмою даних підприємств. Виробничо-господарська діяльність підприємства визначається такими показниками виробничої програми, як середньоінвентарна кількість рухомого складу, кількість днів роботи на рік, коефіцієнт випуску рухомого складу на лінію та іншими показниками. Завершенням розрахунку виробничої програми підприємств електричного транспорту є розрахунок доходів від перевезення пасажирів. Розрахунок виробничої програми є

специфічним для комунальних підприємств, якими, найчастіше, і є підприємства міського електротранспорту.

4. КП «ОМЕТ» є одним з найстаріших транспортних підприємств України. Майже 90% рухомого складу КП «ОМЕТ» відпрацювало нормативний термін експлуатації та підлягає оновленню. Крім того, на балансі підприємства знаходяться тягові підстанції, колійне господарство, що також характеризуються високим ступенем фізичного та морального зносу.

5. Підприємство знаходиться в кризисному стані з точки зору прибутковості своєї господарської діяльності, що зумовлене соціальним характером діяльності підприємства. Слід зазначити, що загальна сума доходу КП «ОМЕТ» ледве покриває його витрати, а обсяг субвенцій з державного бюджету щорічно зменшується. Проте, дотації з місцевого бюджету за пільговий проїзд та на відшкодування різниці в ціні щорічно збільшуються, що дозволяє підприємству покривати валовий збиток та інші витрати і отримувати прибуток від звичайної діяльності, який в подальшому можна використовувати для розвитку підприємства (модернізації рухомого складу).

6. КП «ОМЕТ» можна віднести до групи підприємств неефективно функціонуючих та нездатних погашати свої зобов'язання вчасно. Також підприємство має незадовільну структуру капіталу. Необоротні активи значно перевищують оборотні, що зумовлено основним видом діяльності даного підприємства – перевезення пасажирів тролейбусами, трамваями та автобусами, а, отже, в активах підприємства основну частку займають основні засоби.

7. До основних шляхів підвищення ефективності господарської діяльності КП «ОМЕТ» можна віднести: оновлення і модернізація рухомого складу та мережі експлуатаційних шляхів, забезпечення пріоритету руху електротранспорту, монетизація пільг, удосконалення тарифної політики, реалізація проекту «Північ-Південь», створення автоматизованої системи управління міським транспортом, а також впровадження системи безготівкової оплати проїзду в електротранспорті «Електронний квиток».

8. Економічне обґрунтування впровадження системи безготівкової оплати проїзду в електротранспорті «Електронний квиток» показує, що у результаті

впровадження даної системи будуть мінімізовані втрати від повторного використання кондукторами проїзних квитків, а також буде максимізований дохід від реалізації послуг з перевезення пасажирів електротранспортом за рахунок оплати проїзду тими пасажирами, які до цього її уникали, що у підсумку призведе до зменшення валового збитку на 32,71%.

9. Впровадження системи «Електронний квиток» своїми соціальними та економічними наслідками буде мати: облік поїздок пасажирів різних категорій, визначення повного пасажиропотоку, неможливість підробки пільгового посвідчення, забезпечення прозорого витрачання бюджетних коштів, можливість впровадження тарифу, який залежить від часу поїздки, підвищення зручності оплати проїзду, а також підвищення престижності електротранспорту в очах пасажирів.

10. При впровадженні максимальної кількості запропонованих заходів з підвищення ефективності господарської діяльності КП «ОМЕТ» прогнозний дохід від платних пасажирів складе 200151,8 тис. грн., що майже втричі більше за рівень даного показника у 2015 році.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Салливан А. О. Экономика города / А. О. Салливан. — 4е изд.: Пер. с англ. — М.:ИНФРА, 2002. — XXVI. — 706 с.
2. Вучик В. Транспорт в городах, удобных для жизни / В. Вучик. — Litres, 2014. — 576 с.
3. Arndt W.-H. The Local (Public) Transport Plan as an Approach to optimize Urban Public Transport Planning in Iran / W.-H. Arndt, N. Döge // Young Cities Research Briefs. — 2013. — Vol.14. — 28 p.
4. Сафронов Э. А. Совершенствование методов управления развитием транспортных систем крупных городов / Э. А. Сафронов // Вестник СибАДИ: Научный рецензируемый журнал. — Омск: СибАДИ. — 2009. — № 3 (13). — С. 24—28.
5. Власенко Д. О. Особливості стратегічного планування діяльності транспортних підприємств / Д. О. Власенко // Економіка та держава. — 2014. — № 1. — С. 32—35.
6. Величко В. В. Сучасні підходи до формування моделі функціонування підприємств транспортної інфраструктури міста / В. В. Величко // Экономические проблемы и перспективы развития жилищно-коммунального хозяйства на современном этапе : матер. конф. — Х. : ХНАГХ, 2010. — С. 106—111.
7. Амоша О. І. Європейський досвід забезпечення ефективного функціонування підприємств міського пасажирського транспорту / О. І. Амоша, О. С. Філіппова // Економіка будівництва і міського господарства. — 2010. — № 4. — С. 179—189.
8. Димченко О. В. Обґрунтування тенденцій розвитку підприємств міського електричного транспорту у контексті євроінтеграційних процесів в Україні / О. В. Димченко // Коммунальное хозяйство городов. — 2014. — № 113. — С. 3—9.
9. Філіппова О. Оцінювання проблем розвитку міського електротранспорту в Україні / О. Філіппова // Галицький економічний вісник. — 2012. — №1(34). — С. 72—84.

10. Синица Д. А. Экономические основы организации городского пассажирского транспорта / Д. А. Синица // Таврійський економічний журнал. — 2008. — №2. — С. 91—98.
11. Чеканова Л. Г. Аналіз стану та перспектив розвитку міського наземного електричного транспорту / Л. Г. Чеканова, О. Ю. Палант, Т. Б. Кушнір // Научно-технический сборник. — 2010. — № 92. — С. 150—153.
12. Швець В. Я. Розвиток підприємств міського електротранспорту: від проблем до перспектив / В. Я. Швець, Г. В. Баранець, С. П. Олійник // Економіка і регіон. — 2013. — № 3 (40). — ПолтНТУ. — С. 84—92.
13. Назаренко Я. Я. Інвестиційна стратегія транспортного підприємства як інструмент системи планування ефективного розвитку підприємства в умовах динамічного ринкового середовища / Я. Я. Назаренко // Збірник наукових праць НТУ. — 2010. — С. 389—393.
14. Грабельніков В. А. Система міського пасажирського транспорту як об'єкт управління / В. А. Грабельніков // Наукові праці: науково-методичний журнал. — Вип. 182. Т. 194. Державне управління. — Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. — С. 118—122.
15. Дивінець О. Л. Стратегічні пріоритети розвитку міських електротранспортних підприємств України / О. Л. Дивінець // Європейський вектор економічного розвитку — 2015. — № 1 (18). — С. 74—83.
16. Бараш Ю. С. Методичний підхід щодо оптимізації діяльності міських пасажирських перевезень / Ю. С. Бараш, Ю. П. Адамян // Проблеми економіки транспорту : збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна. — 2014. — № 8. — С. 70—77.
17. Палант О. Ю. Дослідження техніко-економічних показників та стану галузі міського електричного транспорту України / О. Ю. Палант // Бізнесінформ. — 2015. — № 9. — С. 200—212.
18. Ільчук Н. І. Міський транспорт : навч. посіб. / Н. І. Ільчук. — Луцьк, 2010. — 150 с.

19. Славута О. І. Економіка і організація діяльності підприємств міського господарства : навч. посібник. / О. І. Славута. — Харків : ХНАМГ, 2009. — 284 с.
20. Балджи М. Д. Економіка та організація міського господарства : навч. посіб. / М. Д. Балджи, Н. В. Сментина, В. О. Улибіна. — Одеса : ОНЕУ, 2014. — 340 с.
21. Про міський електричний транспорт : Закон України від 29.06.2004 р. № 1914-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1914-15>.
22. Щербіна О. С. Проблеми підвищення ефективності діяльності підприємств міського електротранспорту / О. С. Щербіна // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : збірник наукових праць. — Маріуполь : ДВНЗ «ПДТУ», 2015. — № 1 (11) — С. 139—145.
23. Коваленко Л. О. Фінансове забезпечення розвитку міського електротранспорту: стан, проблеми та перспективи вирішення / Л. О. Коваленко, Д. М. Костюк // Науковий вісник Чернігівського державного інституту економіки і управління. Серія 1 : Економіка. — 2012. — № 1. — С. 232—239.
24. Транспортне право України : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [М. Л. Шелухін, О. І. Антонюк, В. О. Вишнівецька та ін.] ; за ред. М. Л. Шелухіна. — К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2008. — 896 с.
25. Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України : Указ Президента України від 12.05.2011 р. №581/2011 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
26. Про затвердження Положення про Державну інспекцію України з безпеки на наземному транспорті : Постанова Кабінету Міністрів України від 17.07.2014 р. №299 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.
27. Волік В. В. Аналіз органів управління суб'єктів у галузі міського транспорту / В. В. Волік // Право і суспільство. — 2015. — № 2. — С. 147—152.
28. Про затвердження Державної цільової програми розвитку міського електротранспорту на період до 2017 року : Постанова Кабінету Міністрів

України від 29.12.2006 р. № 1855 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>.

29. Про вдосконалення системи державного контролю за технічним станом міського електротранспорту та забезпеченням безпеки руху трамвайних вагонів і тролейбусів : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.02.1997 р. №149 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
30. Про затвердження Порядку формування тарифів на послуги міського електричного транспорту (трамвай, тролейбус) : Наказ Міністерства Інфраструктури України від 25.11.2013 р. № 940 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
31. Бюджетний Кодекс України : Закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
32. Про розгляд листа щодо фінансового забезпечення відшкодування витрат на пільговий проїзд окремих категорій громадян : Лист Міністерства Фінансів України від 18.07.2016 р. № 31-09010-16-10120689 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://avdp.in.ua/index.php/321-180716>.
33. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.
34. Шульженко Ф. П. Транспортне право : навч. посібник / Ф. П. Шульженко, О. О. Гайдулін, Р. С. Кундрик. — К. : КНЕУ, 2005. — 244 с.
35. Юр'єва Т. П. Економіка міського господарства : навч. посібник. / [Т.П. Юр'єва, В. О. Костюк, В. А. Бардаков та ін.] ; за ред. Т. П. Юр'євої. — Харків: ХДАМГ, 2002. — 750 с.
36. Економіка пасажирських перевезень : навчально-методичний посібник / [М. В. Макаренко, В. П. Гудкова, О. В. Пилипенко та ін.]. — К. : ДЕДУТ, 2013. — 284 с.
37. Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Одеської міської ради від 22 квітня 2008 року № 506 «Про затвердження «Методичних рекомендацій щодо компенсації пільгового проїзду окремих категорій громадян в міському електротранспорті за рахунок субвенції з Державного бюджету України та

- коштів бюджету міста Одеси» : Рішення виконавчого комітету Одеської міської ради від 26.11.2015 р. №399 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/acts/committee/77938>.
38. Про реорганізацію комунальних підприємств «Одесміськелектротранс» та «Авто-сервіс» : Рішення Одеської міської ради від 29.10.2014 р. №5666-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/acts/council/64573>.
39. Одесса в цифрах / КП «Одесгорэлектротранс» [Електронний ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 2005. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/numbers/852>.
40. Коммунальное предприятие «Одесгорэлектротранс» [Електронний ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 2016. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/45890>.
41. Предприятие «Одесгорэлектротранс» во второй раз признано лучшим электротранспортным предприятием Украины [Електронний ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 23.09.2016. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/news/87952>.
42. Одесса в цифрах / Городской электротранспорт [Електронний ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 2014. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/numbers/853>.
43. Структура предприятия [Електронний ресурс] // Официальный сайт КП «Одесгорэлектротранс». — 2016. — Режим доступу: <http://www.oget.od.ua/ru/catalog/strukturapredpriyatiya>.
44. Одесгорэлектротранс в цифрах и лицах [Електронний ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 04.12.2015. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/news/77983>.
45. Про затвердження Міської цільової програми розвитку електротранспорту м. Одеси на 2016-2018 роки : Розпорядження Одеської міської ради від 21.09.2016 р. № 1087-VII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/acts/council/88296>.

46. Аналітична інформація / Рейтинг ефективності фінансово-експлуатаційної діяльності підприємств МЕТ у 2013-2015 роках [Електронний ресурс] // Офіційний сайт корпорації підприємств міського електротранспорту України «Укрелектротранс». — 2016. — Режим доступу: http://korpmet.org.ua/?page_id=48.
47. Чорна Л. О. Прибуток як інтегральний показник господарської діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Л.О. Чорна // Ефективна економіка. — 2013. — Режим доступу: <http://www.m.nauka.com.ua>.
48. В Одессе новые трамваи уже вышли на маршруты [Електронний ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 18.11.2015. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/news/77548>.
49. Перечень пассажиров, имеющих право на льготный проезд в горэлектротранспорте Одессы с 1.06.2015 г. [Електронний ресурс] // Официальный сайт КП «Одесгорэлектротранс». — 2016. — Режим доступу: http://www.oget.od.ua/ru/catalog/informaciya_dlya_passazhirov/perechen_passazhirov_imeyushchih_pravona_lgotnyy_proezd_v_gorielektrotransporte_odesss_1062015g.
50. Абрютин М. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия / М. Абрютин, А. Грачев. — М. : Дело и сервис, 2001. — 272 с.
51. Чупис А. Финансовое положение предприятия (оценка, анализ, планирование) / А. Чупис, А. Царенко, О. Кашенко. — Сумы : гос. аграрный ун-т: Университетская книга, 1998. — 331 с.
52. Селезень О. М. Платоспроможність та ліквідність в системі оцінки фінансової стійкості ТОВ «Сумське МНВО» / О. М. Селезень // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». — 2012. — № 11 (54). — С. 129—133.
53. Косянчук Т. Ф. Економічна діагностика : навч. посіб. / Т. Ф. Косянчук. — Львів: Новий Світ-2000, 2009. — 452 с.
54. Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій : Наказ Агентства з питань

запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 р. №81 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

55. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. / Б. Є. Грабовецький. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 256 с.
56. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент / Г. Г. Кірейцев. — Житомир: ЖІТІ, 2001. — 440 с.
57. Вдовенко Л. Платоспроможність підприємств: сутність та методика розрахунку показників / Л. Вдовенко // Економічний аналіз. — 2012. — № 10.2. — С. 27—29.
58. Базілінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. / О. Я. Базілінська. — [2-ге вид.]. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 328 с.
59. Чернелевський Л. М. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний : підручник / Л. М. Чернелевський, Н. Г. Слободян, О. В. Михайленко. — К.: «Хай-Тек Прес», 2009. — 640 с.
60. Фінанси підприємств: підруч. / [А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк та ін.]. — [5-те вид., перероб. та допов.]. — К: КНЕУ, 2004. — 546 с.
61. Фещенко О. П. Розрахунок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових форм фінансової звітності / О. П. Фещенко // Бізнесінформ. — 2015. — № 2. — С. 229—236.
62. Економічний аналіз: навч. посібник / [М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток та ін.] ; — за ред. М. Г. Чумаченка. — [2-ге вид., перероб. та доп.] — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
63. Транспорт Одессы [Електронний ресурс] // Официальный сайт Системы мониторинга пассажирского и коммунального транспорта города Одессы в реальном времени. — 2016. — Режим доступу: <http://transport.odessa.ua>.
64. EBRD commits €100 million to improving public transport in Ukrainian municipalities [Електронний ресурс] // The European Bank for Reconstruction and Development. — 21.10.2015. — Режим доступу: <http://www.ebrd.com>.

65. В Одессе на 50 процентов обновится парк троллейбусов [Электронный ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 21.10.2015. — Режим доступа: <http://omr.gov.ua/ru/news/76601>.
66. Про внесення на розгляд Одеської міської ради проекту рішення «Про затвердження (ратифікацію) договору Гарантії, відшкодування та підтримки проекту «Оновлення міського електротранспорту м. Одеси» від 21 жовтня 2016 року : Рішення виконавчого комітету Одеської міської ради від 24.11.2016 р. № 372 [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/acts/committee/90460>.
67. Шумельда О. Шляхи оновлення трамвайного парку / О. Шумельда // Справочник економіста. — 2007. — № 8. — С. 87—89.
68. Департамент транспорту представив звіт про роботу за перше півріччя 2016 року [Електронний ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 05.07.2016. — Режим доступа: <http://omr.gov.ua/ru/news/85236>.
69. Сидоренко Ю.В. Формування підходу до забезпечення стійкого розвитку підприємств міського наземного електротранспорту / Ю.В. Сидоренко // Інвестиції: практика та досвід. — 2011. — № 16. — С. 85—90.
70. В Одесі планують реалізувати проект трамвайного маршруту «Північ-Південь» [Електронний ресурс] // Официальный сайт города Одесса. — 2014. — Режим доступа: <http://omr.gov.ua/ru/news/82462>.
71. Автоматизированная система контроля оплаты проезда в наземном общественном и пригородном железно-дорожном транспорте [Электронный ресурс] // Официальный сайт ООО «Юнайтед ТелеКом». — 2016. — Режим доступа: <http://www.united-telecom.ru/content/presentations/ASKOP.pdf>.
72. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті від 22.02.2016 р. №4121 [Електронний ресурс]. — Режим доступа: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58244.
73. Львів завершив будівництво нової фінансованої ЄБРР лінії швидкісного трамваю та впроваджує систему електронної оплати проїзду [Електронний ресурс] // The

European Bank for Reconstruction and Development. — 17.11.2016. — Режим доступу: <http://www.ebrd.com/news/2016/lviv-completes-new-ebrdfinanced-fast-tram-line-and-introduces-eticket-system-ukranian>.

74. Grants - Calls for proposals in the field of Transport [Електронний ресурс] // The European Commission. — 2016. — Режим доступу: http://ec.europa.eu/transport/facts-fundings/grants_en.

75. Про встановлення тарифів на перевезення пасажирів міським електричним транспортом (трамвай, тролейбус) та фунікулером : Рішення виконавчого комітету Одеської міської ради від 29.09.2016 р. №284 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://omr.gov.ua/ru/acts/committee/88264>.